

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-område

SE0520179 Kynne älv

EU:s medlemsländer bygger upp ett sk. "ekologiskt nätverk" av naturområden som kallas Natura 2000. Livsmiljöerna för vilda djur och växter krymper i snabb takt och många arter hotas av utrotning. Länderna i EU samarbetar därför för att försöka bevara det europeiska växt- och djurlivet. Arbetet grundas på två EU-direktiv, fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet.

Natura 2000-områden i Västra Götalands län

I Västra Götalands län finns 406 av regeringen beslutade Natura 2000-områden (t.o.m. år 2004) som sammanlagt har en yta av cirka 240 900 hektar. Avsikten med områdena är att bevara speciella, i EU direktiven bestämda naturtyper och arter. I länet förekommer 54 av dessa naturtyper och 95 djur- och växtarter. Arbetet med att utse områden har pågått sedan EU-inträdet 1995. Naturtyperna kan sammanfattas i följande kategorier och täcker cirka hälften av den totala ytan.

- Berg / hållmark, 3 800 ha
- Odlingssmark / hed, 3 506 ha
- Lövskog, 5 248 ha
- Barrskog, 8 475 ha
- Våtmark / hed, 14 218 ha
- Sötvatten, 21 567 ha
- Sötvatten, Vättern, 60 000 ha
- Hav / kust, 25 304 ha

Bevarandeplanen

Till varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan. Den ger en beskrivning av området och dess naturvärden, vad som kan skada eller påverka naturvärdena samt vad som krävs för att de ska finnas kvar. Planen ska också underlätta vid tillståndsprövningar enligt miljöbalken. Bevarandeplaner utarbetas och fastställs av Länsstyrelsen som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Planen kan dock revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar ändras; den sägs vara ett "*levande dokument*". Det är därför aldrig för sent att bidra med kunskap och synpunkter, kontakta gärna Länsstyrelsen. När bevarandeplanen ändras medför det att den måste fastställas på nytt. Markägare och andra berörda ges då nytt tillfälle att lämna synpunkter om ändringarna är av betydelse.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada Natura 2000-områdenas värden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det gäller även åtgärder utanför Natura 2000-området (regleras av miljöbalken). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kan påverka naturvärdena i ett område bör man samråda med länsstyrelsen innan man påbörjar en åtgärd. Om det rör sig om en skogsbruksåtgärd ska istället samråd hållas med skogsvårdsstyrelsen innan en åtgärd påbörjas.

Mer information

Länsstyrelsen - www.o.lst.se - Telefon 031-60 50 00 vx. - E-post: natura2000@o.lst.se

Skogsvårdsstyrelsen - www.svo.se - Telefon 033-17 73 30 vx. - E-post: svs@svsvg.svo.se

Naturvårdsverket - www.naturvardsverket.se

Om lagstiftningen som Natura 2000 bygger på

Ett Natura 2000-områdes juridiska status bestäms av flera paragrafer i miljöbalken. Förutom bestämmelser om områdesskydd och tillståndsprövning enligt 7 kap. miljöbalken är Natura 2000-områden även riksintresseområden enligt 4 kap. 1 och 8 §§ i miljöbalken, vilket innebär att Natura 2000-bestämmelserna får en tydlig koppling till en rad andra lagar som rör markanvändning. Bestämmelser som rör miljökonsekvensbeskrivningar (MKB), tillsyn och ersättningsfrågor m.m. i Natura 2000-områden finns även i miljöbalkens kapitel 6:1 och 7, 11:9, 17:3, 19:2, 21:7, 29:4 och 31:4 och 5 kap. MB samt i förordningen om områdesskydd (1998:1252).

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten
Peter Post

BEVARANDEPLAN Diarienummer:
Fastställd 511-32376-2005
2005-08-15

Enligt sändlista

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0520179 Kynne älv

Kommun: Tanum Områdets totala areal: 70 ha

Områdestyp: pSCI Biogeografisk region: Boreal

Naturtyper och arter som måste bevaras i området:

3210 - Naturliga större vattendrag av fennoskandisk typ

Bevarandesyfte

Syftet med Natura 2000-området är att de naturtyper och arter som finns i området (se förteckningen) ska bevaras långsiktigt. Varje naturtyp och art ska bidra till att upprätthålla s.k. gynnsam bevarandestatus inom sin biogeografiska region. Det här området utgör därför en viktig del i det ekologiska nätverk av områden som Natura 2000 bygger på.

Det främsta syftet är att bevara Kynne älv, ett oreglerat större vattendrag med storslagen natur och höga naturvärden. Älven har bl.a. en mycket rik bottenfauna och en stationär öringstam. Nedan fallet vid Sundshult förekommer lax av Enningdalsstammen vilken är unik för vattensystemet.

Regeringen fattade beslut om att föreslå området till Natura 2000-nätverket i januari 2002.

Beskrivning av området

Kynne älv i Norra Bohuslän är en del av den norsk-svenska Enningdalsälvens vattensystem och ligger inom ett större område av riksintresse för naturvård. Kynne älv avvattnar Boksjö-Kornsjösystemet, ett relativt stort sjöområde som sträcker sig in i Dalsland och Norge. Även stora delar av högplataområdet Kynnefjäll avvattnas genom denna älv. Från Södra Kornsjön söker sig älven ned till södra Bullaren genom ett system av sprickdalar där den bildar smärre sjöar som busjön, och Stärkelandshöljen, och i nedre delen många forsar och fall. På en sträcka av 13 km faller älven 90 m. Vid Sundshult rinner älven i ett mäktigt vattenfall som sätter stopp för vidare uppvandring av lax och öring. Nedan Sundshult förekommer ca 2000 kvadratmeter av lämpliga uppväxtmiljöer för lax. Vattensystemet är i sin helhet utnyttjad för produktion av vattenkraft. Hela avrinningsområdet täcks av Enningdalsälvens vattendragsförbund. Förbundet skall bl.a. verka för att en god ytvattensstatus och biologisk status upprätthålls inom vattensystemet. Kynne älv och tillrinnande vattendrag ligger inom ett försurningskänsligt

område och vattenkvaliteten upprätthålls till stor del genom kalkning i ovanliggande sjösystem. Älvsystemet representerar en rik och omväxlande miljö med höga biologiska värden och storslagen natur. Älven hyser en intressant öringstam som också ger material för upplantering i närliggande vattendrag. Äl har tidvis förekommit talrikt och flodkräfta förekommer i älvens nedre del. En del laxutsättningar har gjorts ovan Sundhultsfällen. Undersökningar av bottenfaunan i älven har visat att den tillhör länets rikaste. Av botaniskt värde kan bl.a. noteras strandlumner på flera lokaler längs älven. Kynne älv upp till "Stampebron" ingår i Bullaresjöarnas fiskevårdsområde. Uppströms "Stampebron" ingår älven i Södra Kornsjöns fiskevårdsområde.

Ornitologisk är vattendraget intressant med bl.a. häckande fiskgjuse och storlom i området. Vid forsarna förekommer också strömstare och gulärla.

Bevarandemål

Målsättningen för området är att bevara Kynne älv med omgivande strandmiljöer så opåverkade som möjligt med en god vattenkvalitet i älven.

Exempel på uppföljningsbara bevarandemål beskrivs under respektive naturtyp och art. Vilka av dessa mål som kommer att användas i området bestäms när kompletterande inventeringar genomförts. Då kommer även koder som x, y och liknande att ersättas med siffror och arter.

Markägareförhållanden

Privata markägare och Svenska kyrkan.

Vad kan påverka negativt

Exempel på vad som kan påverka området negativt och som utgör ett hot mot bevarandet av arter och habitat:

- Försurande luftföroreningar som deponeras i avrinningsområdet påverkar flora och fauna negativt.
- Vattenkraft eller annan vattenverksamhet som påverkar älvens naturliga variation och flöde och/eller utgör vandringshinder för fisk eller andra organismer.
- Skogsbruk, jordbruk eller annan verksamhet, t.ex. markavvattning, i anslutning till älven som riskerar påverka ljus- och temperaturförhållanden i älven eller öka vattenavrinning och sedimenttransport från omgivande marker ut i älven.
- Terrängkörning i älvens strandmiljöer kan orsaka skador på mark och vatten.
- Anläggning och underhåll av bilvägar samt trafiken på dessa kan orsaka grumling och utsläpp av miljöfarliga ämnen i bl.a. diken.
- Utsläpp av avloppsvatten eller kemikalier i älven eller angränsande vatten eller fastmarksmiljöer som riskerar påverka älvens vattenkvalitet eller lämplighet som reproduktions- och uppväxtmiljö för laxfisk.
- Anläggning av avfallstippar eller upplag i närheten av vattnet.
- Utplantering av laxfisk med annan genotyp än den ursprungliga.
- Bortledning av vatten från älven.
- Spridning av parasiter, framförallt Gyrodactylus, genom fiskodling eller fiskutsättning i vattensystemet.
- Anläggning för fiskodling inom avrinningsområdet vilket bl.a. kan leda till ökade halter av fosfor, kväve, syreförbrukande material och partiklar som riskerar påverka älvens vattenkvalitet eller lämplighet som reproduktions- och uppväxtmiljö för lax och öring.
- Exploatering genom bebyggelse eller annan verksamhet nära ån.
- Tåktverksamhet som kan påverka utpekade naturtyper negativt. Området innehåller bl.a. Rika fynd av naturgrus.
- Bortförsel av sten, grus eller grov död ved från vattendraget eller älvens strandzon.

Ovan listade hot gäller verksamheter såväl i som i anslutning till vattensystemet. Se även specifika hot för respektive naturtyp och art.

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

Befintligt skydd:

Älven ligger inom riksintresse för naturvård och friluftsliv. Vattenkraftverk samt vattenreglering eller vattenöverledning för kraftändamål är förbjudet i Kynne älv. Älvsträckan nedströms Stretfors ned till och med Busjön utgör fågelskyddsområde men i övrigt är älven oskyddad.

Övergripande åtgärder:

- Utvärdera behovet av ytterligare skydd för älven med Natura 2000-anpassade föreskrifter.
- Undvika utsättning av lax för att hindra spridning av parasiter, främst *Gyrodactylus salaris*, till älvens öring- och laxstam. Under alla omständigheter bör ej lax med annan genotyp än den ursprungliga vildlaxstammen i Enningdalsälven planteras ut i avrinningsområdet.

Skötsel:

- Regelbunden dokumentation av öring- och laxstammarna i älven genom elfiske.
- Fortsatt kalkning enligt nuvarande system i vattensystemet ovan älven.
- Undvika skogsbruksåtgärder närmast älven och lämna en bred, orörd kantzons mot älven vid avverkning.

Se även bevarandeåtgärder under respektive naturtyp och art.

Bevarandestatus

Skrivs efter att basinventeringen genomförts.

Uppföljning av naturtyper och arter

De i bevarandeplanen angivna målen ska följas upp.

Bevarandemålen följs upp med olika tidsintervall beroende på vilken naturtyp eller art som berörs. Naturtyper som inte kräver skötsel följs upp stickprovsvis med glesa tidsintervall liksom arter som till exempel förekommer på många lokaler eller som inte är hotade i så hög grad. Områden som vid basinventeringen inte konstateras ha gynnsam bevarandestatus följs upp regelbundet tills gynnsam bevarandestatus uppnåtts. Samtliga områden ska följas upp om de innehåller arter och naturtyper som är sällsynta, särskilt viktiga för biologisk mångfald eller kräver regelbunden skötsel.

Dokumentation

Fiskenämnden i Göteborgs och Bohus län. 1989. Fisket och vattenbruket (enl. naturresurslagen) Tanums k:n.

Fiskeriverket. 1999. Västkustens laxåar. Fiskeriverket information 1999:9.

Ingvar Olofsson. 1986. Göteborgs Universitet, Miljövård. 1986. Vattenöversikt för Enningdalsälvens avrinningsområde.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län. 1979. Bullaredalen - En översiktlig naturbeskrivning. Roland Olin.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län. Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv samt områden med geografiska bestämmelser.

Miljö- och naturresursdepartementet. 1992. Utökat älvskydd - Översyn av värdefulla älvar och älvsträckor med förslag till komplettering av skydd enligt 3 kap 6§ NRL. Ds 1992:29.

Rödlistade arter i Enningdalsälvens avrinningsområde. Sammanställning och utvärdering. 2004. Interreg IIIA Sverige-Norge. Naturcentrum AB.

Naturtyper, djur- och växtarter som speciellt måste bevaras i området

3210 Naturliga större vattendrag av fennoskandisk typ

Beskrivning: Naturtypen omfattar mer eller mindre naturliga älvar och åar, eller delar av systemen, med relativt näringsfattigt och klart vatten. De stora variationerna i vattenstånd under året skapar strandmiljöer med hög biologisk mångfald. Kynne älv avvattnar ett 279 kvadratkilometer stort område inom vilket bl.a. Boksjö - Kornsjösystemet samt delar av Kynnefjäll ingår. Kynne älv sträcker sig mellan Södra Kornsjön och Södra Bullaresjön och har på långa stäckor en forsande stråkande strömkaraktär och höjdskillnaden mellan övre och nedre delen uppgår till hela 90 m. Vid Sundshult rinner älven i ett mäktigt vattenfall. Även en del större lungvatten förekommer i älvens övre lopp, bl.a. Busjön och Stärkelandshöljen. Kynne älv utgör med sina strömmar ett mycket lämpligt vatten för laxartad fisk. Havsvandrande öring och lax kan vandra upp i nedre delen av älven men vattenfallet vid Sundshult sätter definitivt stopp för vidare uppvandring. Övriga delar av Kynne älv hyser ett stationärt öringbestånd. Hela vattensystemet är försurningskänsligt och vattenkvaliteten måste upprätthållas genom regelbundna kalkningar.

Se även beskrivning på områdesnivå.

Bevarandemål: Areal
-Arealen av naturtypen ska vara minst x hektar.

Struktur och funktion
-pH-värde ska minst vara 6,5 (tillståndsklass 2).
-Bottenfauna skall ha minst tillståndsklass 2
-Vattenlevande organismer ska ha fria vandringsvägar senast år x.
-Bottenstrukturen ska minst ha klass 1 enligt system Aqua (d.v.s. vattendraget får endast vara försiktigt rensat).

Typiska arter
-Populationerna av de typiska fiskarterna ska vara minst x,y... eller öka.
-Populationen av flodpärlmussla ska bibehållas eller öka. Andelen musslor mindre än 5cm skall utgöra mer än 10 % av den totala populationen.

Negativ påverkan: Se beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder: Se beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandestatus: Skrivs efter genomförd basinventering.

Uppföljning: Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.
